

Shahid Rajaei Teacher Training University- Iran
Ontological Researches
Semi-Annual Scientific Journal
ISSN (print): 2345-3761 (online): 2676-4490
Type: Research

Vol.11, No. 22
Autumn 2022 & Winter 2023

Journal Homepage: www.orj.sru.ac.ir

The Robust First-Person Perspective: The Criterion of Human Personality from the Lynne Rudder Baker's Point of View

Reza Bazeli¹
Zahra Khazaei²
Mohsen Javadi³

Abstract

Philosophers of the mind, based on various approaches to the problem of the mind, have proposed different criteria about human personality, "person" or "I". One of these criteria is having a first-person perspective. One of the proponents of this criteria is Lynne Rudder Baker, a non-reductionist materialist philosopher who considers human personality neither as an immaterial soul nor as reducing it over to physical things. According to her, a robust first-person perspective is sufficient and necessary condition for being a person. A being is a person if and only if it has the capacity for a first-person perspective. The robust first-person perspective is the

¹. PhD student of comparative philosophy, University of Qom, Qom, Iran, Corresponding author rezabazeli@gmail.com

². Professor of Comparative Philosophy, Department of Philosophy and Islamic Theology, University of Qom, Qom, Iran. z-khazaei@qom.ac.ir

³. Professor of Philosophy, Department of Ethics, University of Qom, Qom, Iran. javadi-m@qom.ac.ir

Received: 13/10/2022

Reviewed: 02/01/2023

Revised: 09/01/2023

Accepted: 10/01/2023

ability to conceive of oneself as oneself, without the use of any name or description. It is same self-consciousness that distinguishes a person from other beings. In contrast, there is a rudimentary first-person perspective, which is specific to beings who, despite having consciousness, lack the self-consciousness feature. The present article has evaluated and criticized the Baker's point of view on first-person perspective with analytical and critical methodology. Ambiguity in the nature of the first-person perspective and being a person, an absence of argument for some claims and lack adequately clarity on some preconditions and presuppositions are some criticisms that were propounded on the acceptability and coherence of Baker's view.

Keywords: Person, Human Personality, Self-Consciousness, Robust First-Person Perspective, Rudimentary First-Person Perspective, Lynne Rudder Baker.

Problem Statement

For a long time, the issue of human personality has been raised among philosophers, and various views have been presented, such as the criterion of soul, the physical criterion and the psychological criterion. One of the other criteria of personal identity is having a first-person perspective, which has been proposed by several philosophers such as Shoemaker, Corcoran, Zahavi, and Baker.

Lynne Rudder Baker, as a physicalist philosopher, believed that the human person is neither an immaterial soul nor has an immaterial component. A human person is not just an animal (animalism), according to which a human person is the same as an animal, that is, a biological organism. While being a physicalist, she does not accept the reduction of a person to physical aspects such as the body or the brain. In this way, she chooses a moderate approach and is considered a non-reductionist materialist philosopher. The main issue of this article is what is the criterion of being a person or human personality from the Lynne Rudder Baker's point of view and how is it evaluated?

Baker considers a human as a person and person as a being with the capacity of first-person perspective. According to her point of view, the first-person perspective is a necessary and sufficient condition for being a person, and having mental and psychological states is necessary for being a person; But not enough. A being is a person if and only if it has a first-person perspective. First-person perspective is the ability to conceive of oneself as oneself, without the use of any name or description. There are several unusual features of the first-person perspective. According to Baker, the two features of them are: (1) the fact that the first-person reference is immune to a certain kind of referential error and (2) the fact that the first-person perspective is relational in that it would be impossible for a being truly alone in the universe to have a first-person perspective.

On her view, the first-person perspective has two stages—a rudimentary stage, manifested by many mammals and human infants, and a robust stage, manifested by language-users who have mastered first-personal language. The distinction between the rudimentary and robust stages of the first-person perspective corresponds to the

distinction between consciousness and self-consciousness. A robust first-person perspective is a conceptual ability that is uniquely human, an ability to conceive of oneself as oneself, from the first person, without recourse to a name, description, or other third-person referring device. She employs the phrase “conceive of oneself as oneself in the first person” in order to emphasize both the conceptual and first-personal aspects of the robust first-person perspective. A being with only a rudimentary first-person perspective cannot conceive of oneself as oneself; it simply stands at the origin of that part of reality which it can perceive and with which it can interact.

Baker considers her point of view superior to dualism and animalism and believes that her own point of view has been able to fulfill the well-known and proven biological and non-biological facts about human beings better than those two points of view.

Method

The method of the present article is analytical-critical, analyzing and explaining Baker's point of view on the criterion of human personality, with a critical approach. This article has been achieved by collecting information with a library Library Research Methods and Taking notes.

Findings and Results

Baker considers the criterion of the person and the human personality to be the first-person perspective, and what she means by the first person perspective is a robust first-person perspective. According to her, what makes a being considered a person and distinguishes it from other beings is the capacity for having a robust first-person perspective. Therefore, the robust first-person perspective is a necessary and sufficient condition for being a person, and having mental and psychological states is not enough.

Baker's criterion regarding human personality is faced with numerous problems that deny its acceptability and coherence. Ambiguity in the nature of the first-person perspective and being a person, an absence of argument for some claims and lack adequately clarity on some preconditions and presuppositions are some criticisms that were propounded on Baker's view.

References

- Baker, L. B, “*Beyond the Cartesian Self*”, *Phenomenology and Mind*. 2011; 1: 59-71.
- , “*From Consciousness to Self-Consciousness*”. *Grazer Philosophische Studien*. 2012; 84: 19–38.
- , “*Christians Should Reject Mind-Body Dualism*”. *Contemporary Debates in Philosophy of Religion*, Edited by Michael L. Peterson and Raymond J. VanArragon: Blackwell Publishing; 2005a.

Corcoran K. *Why Should a Christian Embrace Materialism (About Human Persons)*. In: Loose J., Menuge A. and J. P. Moreland (eds) *The Blackwell Companion to Substance Dualism*". Wiley Blackwell; 2018. P. 285-295.
Gaetano A. "The First-Person Perspective Requirement in Pretense". *Phenomenology and Mind*. 2014; 7: 224-234.

Shahid Rajaee Teacher Training University- Iran
 Ontological Researches
 semi-annual scientific journal
 ISSN (print): 2345-3761 (online): 2676-4490
 Type: Research

Vol.11, No. 22
 Autumn 2022 & Winter 2023

پژوهش‌های هستی‌شناختی
 دو فصلنامه علمی
 نوع مقاله: پژوهشی
 سال یازدهم، شماره ۲۲
 پاییز و زمستان ۱۴۰۱
 صفحات ۳۹۹-۴۲۸

منظر اول شخص قوی؛ معیار هویت شخصی از دیدگاه لین رادر بیکر

رضا باذلی^۱
 زهرا خزاعی^۲
 محسن جوادی^۳

چکیده

فیلسوفان ذهن، براساس رویکردهای گوناگون در مسئله ذهن، درباره هویت شخصی، «شخص» یا «من» معیارهای متفاوتی مطرح کرده‌اند. یکی از این معیارها داشتن منظر اول شخص است. یکی از طرفداران این دیدگاه، لین رادر بیکر، فیلسوف فیزیکالیست غیر تقلیل‌گرا است که در عین حال که هویت انسان را نه نفس مجرد می‌داند و نه تحویل آن به جنبه‌های فیزیکی را برمی‌تابد، داشتن منظر اول شخص قوی را شرط لازم و کافی برای شخص بودن می‌داند. منظر اول شخص قوی به معنای توانایی درک خود به عنوان خود به صورت اول شخص و بدون استفاده از هر اسم و توصیف یا همان

rezabazeli@gmail.com
 z-khazaei@qom.ac.ir
 javadi-m@qom.ac.ir

¹ دانشجوی دکتری فلسفه تطبیقی دانشگاه قم، نویسنده مسئول

² استاد تمام گروه فلسفه و کلام دانشگاه قم

³ استاد تمام گروه فلسفه اخلاق دانشگاه قم

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۲۱

تاریخ داوری: ۱۴۰۱/۱۰/۱۲

تاریخ اصلاح: ۱۴۰۱/۱۰/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۲۰

خودآگاهی است که شخص انسان را از دیگر موجودات متمایز می‌کند. در مقابل، منظر اول شخص ضعیف قرار دارد که ویژه موجوداتی است که برغم داشتن آگاهی از ویژگی خودآگاهی بی‌بهره‌اند. مقاله حاضر با روش تحلیلی-انتقادی ضمن تحلیل بیکر در باب منظر اول شخص، دیدگاه او را ارزیابی و نقد کرده است. ابهام در ماهیت منظر اول شخص و شخص بودن، فقدان استدلال برای ادعاها و فقدان وضوح در بعضی از پیش‌شرطها و پیش‌فرض‌های آن از جمله نقدهایی است که مقبولیت و انسجام دیدگاه بیکر را با مشکل مواجه کرده است.

کلمات کلیدی: شخص، هویت شخصی، خودآگاهی، منظر اول شخص قوی، منظر اول شخص ضعیف، لین رادر بیکر.

۱. طرح مسئله

فیلسوفان ذهن بر اساس رویکردهای دوگانه‌انگارانه (جوهری و ویژگی) و یگانه‌انگارانه (فیزیکیالیستی و غیر فیزیکیالیستی) ملاک‌های مختلفی درباره هویت شخصی ارائه کرده‌اند. ملاک نفس، ملاک فیزیکی و بدنی و ملاک روانشناختی از آن جمله است که در آثار فلاسفه مشهور سنتی و معاصر ذهن در باره آنها بحث شده است. از دیگر ملاک‌هایی که برای تبیین هویت شخصی، که گاه از آن با واژه «شخص» یا «من» نام برده می‌شود، ارائه شده، داشتن منظر اول شخص است.

فیلسوفان متعددی همچون سیدنی شومیکر (Shoemaker, 1994, 1996)، کوین گرکرن (Corcoran, 2018) مارک رولندز (Rowlands, 2008) و دن زهاوی (See; Zahavi, 2006) و لین رادر بیکر (Lynne Rudder Baker) به صورت‌های مختلفی منظر اول شخص را تبیین و توجیه کرده‌اند. تمرکز مقاله حاضر بر دیدگاه لین رادر بیکر است و دیدگاه وی را در این باره تحلیل و بررسی می‌کند.

بیکر به عنوان یک فیلسوف فیزیکیالیست، معتقد بود شخص انسان نه نفس مجرد است و نه دارای جزء غیرمادی است. شخص انسان صرفاً حیوان (حیوان‌انگاری) نیز نیست که طبق آن یک شخص انسان با یک حیوان یعنی ارگانسیم زیستی، این همان است و شرایط بقا و حیاتشان یکی است. او در عین فیزیکیالیست بودن، تحویل شخص به جنبه‌های فیزیکی مانند بدن یا مغز را نمی‌پذیرد. به این صورت وی رویکردی میانه را برمی‌گزیند که در عین فیزیکیالیست بودن، تحویل‌گرایی را بر نمی‌تابد. مسئله اصلی مقاله حاضر این

است که معیار شخص یا هویت شخصی انسان از دیدگاه لین رادر بیگر چیست و چگونه ارزیابی می‌شود؟ به تعبیر دیگر، از نظر بیگر، برای اینکه یک موجود شخص انسانی به شمار آید، باید چه ویژگی یا شرطی داشته باشد؟ شرط لازم و کافی برای شخص بودن یک موجود چیست؟

بیگر برای اشاره به هویت شخصی بیشتر واژه «شخص» (Person) و گاهی نیز «من» را به کار برده و کمتر از واژگان دیگر همچون Character, Personality و Identity استفاده کرده است. او انسان را یک شخص و شخص را موجودی با توانایی منظر اول شخص می‌داند (Baker, 2013, p 20).

او در آثار متعددی از جمله کتاب «شخص‌ها و بدن‌ها / Persons And Bodies: A Constitution View» (۲۰۰۰) و «طبیعت‌گرایی و منظر اول شخص / Naturalism And The First-Person Perspective» (۲۰۱۳) و مقالاتی چون «مسیحیان باید دوگانه‌انگاری نفس و بدن را رد کنند/ Christians Should Reject Mind-Body Dualism» (۲۰۰۵)، «مرگ و زندگی پس از مرگ / Death And The Afterlife» (۲۰۰۵) و «از آگاهی تا خودآگاهی / From Consciousness To Self-Consciousness» (۲۰۱۲) درباره معنا و اقسام منظر اول شخص به تفصیل بحث کرده است و نهایتاً منظر اول شخص قوی را به عنوان ملاک شخص بودن مطرح کرده است.

گرچه ایده تقوم (Constitution View) را در دستگاه فلسفی بیگر نمی‌توان نادیده گرفت، اما این مقاله به دلیل اهمیت تحلیل وی از منظر اول شخص به این مهم اختصاص یافته است. وی پس از پرداختن به منظر اول شخص، به عنوان ویژگی اصلی انسان، در سایه ایده تقوم دیدگاهش درباره هویت شخصی را تبیین و تکمیل می‌کند و با تبیین این دو ایده، پرسش مهم و معروف «من چیستم؟» را این‌گونه پاسخ می‌دهد که من اساساً یک شخص هستم و شخص، موجودی با استعداد و قابلیت داشتن منظر اول شخص است. او درباره رابطه شخص با بدن نیز معتقد است شخص انسانی، متقوم به بدن و ارگانیسم انسانی است. بنابراین، شخص انسان، موجودی با قابلیت منظر اول شخص است که متقوم به بدن و ارگانیسم انسانی است (Idem, 2000, pp 3, 4, 20).

از نظر بیکر آگاهی نمی‌تواند شرط لازم و کافی برای شخص بودن باشد. زیرا حیوانات برتر با اینکه آگاهی دارند، اما نمی‌توانند خود را به صورت منظر اول شخص تصور کنند (Idem, 2005a, p 329; Idem, 2005b, p 381). داشتن حالات روان‌شناختی مانند باور، میل، ترس، زاویه دید نیز برای شخص بودن لازم‌اند؛ اما کافی نیستند. از نظر بیکر، شرط کافی برای شخص بودن داشتن منظر اول شخص است (Idem, 2000, p 92; Idem, 2007, p 70; Idem, 2005a, p 329; Idem, 2005b, p. 381). ماده‌ای که از آن ساخته شده، نیست. مهم نیست که یک شخص از چه چیزی و چه ماده‌ای ساخته شده است یا اصلاً از ماده ساخته نشده است مانند خدا، آنچه مهم است داشتن توانایی منظر اول شخص است (Idem, 2007, p 70; Idem, 2005a, p. 329; Idem, 2005b, p 381, 382).

بیکر دیدگاه خود را برتر از دیدگاه دوگانه‌انگاری و حیوان‌انگاری دانسته و معتقد است برخلاف دیدگاه خودش، این دو دیدگاه نتوانستند حقایق معروف و ثابت شده درباره اشخاص انسان را ایفا کنند. این حقایق عبارتند از:

الف: واقعیت زیست‌شناختی: انسان‌ها مانند دیگر حیوانات، کاملاً جزئی از طبیعت و قلمرو حیوانات هستند و در طی فرایندهای طبیعی و انتخاب طبیعی به وجود آمده‌اند.

ب: واقعیت غیرزیست‌شناختی: انسان‌ها به جهت برخورداری از خودآگاهی متمایز از دیگر حیوانات هستند و به تعبیری منحصر به فردند. آنها توانایی آگاهی از خود و اندیشیدن به خود، تفکر درباره آینده، در حیرت بودن درباره آینده، امید به زندگی پس از مرگ و مانند آنها را دارند که پیش‌فرض همه اینها برخورداری از خودآگاهی است.

دیدگاه بیکر هر دو حقیقت را می‌پذیرد و اشخاص انسانی را بخشی از طبیعت و مشمول همه قوانین طبیعی‌ای می‌داند که درباره دیگر انواع اشیای مادی اعمال می‌شود. از نظر وی، انسان‌ها به گونه‌ای تکامل یافته‌اند که توانایی اندیشیدن به خود در قالب اول شخص را دارند. از این‌رو، به لحاظ وجودشناختی متمایز و منحصر به فردند (Idem, 2007, p 85-87). برخلاف دیدگاه بیکر، انیمالیسم، اشخاص را به لحاظ وجودشناختی منحصر به فرد نمی‌داند و شخص بودن را یک ویژگی امکانی می‌داند نه ذاتی. دوگانه‌انگاری جوهری نیز

گرچه منحصر به فرد بودن اشخاص انسان را می‌پذیرد؛ اما آنها را دارای طبیعتی می‌داند که خارج از حوزه زیست‌شناسی است (Idem, 2007, p 90-92). بیکر بر این باور است که سنت مسیحی بدون پیش‌فرض گرفتن منظر اول شخص پیش نمی‌رود. به عنوان نمونه، اگر انسان را بدون منظر اول شخص در نظر بگیریم، گناهکار و توبه‌کننده‌ای در کار نخواهد بود. توبه کردن شخص نیازمند اذعان به خطاکاری‌اش است و موجود فاقد منظر اول شخص نمی‌تواند اذعان به خطا کرده و توبه کند. قربانی شدن عیسی (ع) نیز نیازمند رنج کشیدن اوست و جنبه مهم این رنج، انتظار مرگ کشیدن است. انتظار مرگ کشیدن بدون منظر اول شخص ممکن نیست. بنابراین برخورداری انسان از منظر اول شخص برای مسیحیان بسیار حائز اهمیت است (Idem, 2005b, p 387; Idem, 2001, p 164).

در این مقاله که با رویکرد تحلیلی و انتقادی نگارش شده است، پس از اشاره به پیشینه، نخست منظر اول شخص را تبیین می‌کنیم و سپس به ویژگی‌ها و انواع آن (ضعیف و قوی) را توضیح می‌دهیم. در ادامه منظر اول شخص قوی به عنوان ملاک شخص بودن یا هویت شخصی بررسی و نقد خواهد شد.

۲. پیشینه پژوهش

با توجه به جدید بودن ایده منظر اول شخص، در زبان فارسی تاکنون مقله یا کتاب مستقلی در این باره منتشر نشده است؛ تنها چند مقاله درباره دیدگاه بیکر در باب رستاخیز و دو مقاله درباره دیدگاه تقوم در مجلات منتشر شده است از جمله:
الف: «دیدگاه تقوم و تفسیری مادی‌انگارانه از حیات پس از مرگ (دیدگاه لین رادر بیکر)»، اثر زهرا خزاعی و فاطمه نصیحت‌کن، فصلنامه‌اندیشه دینی، ش ۶۲، بهار ۱۳۹۶ش؛

ب: «تحلیل انتقادی نظریه لین رادر بیکر در تبیین رستاخیز با رویکرد اجمالی به حکمت متعالیه» نوشته علی سنایی و رستم شامحمدی، پژوهشنامه فلسفه دین، شماره ۲۳، بهار و تابستان ۱۳۹۳ش.

ج: «نظریه تقوم بیکر و نسبت میان اشیاء» از مهدی ذاکری، دوفصلنامه متافیزیک، شماره ۲۳، بهار و تابستان ۱۳۹۶ش؛

د: «دیدگاه تقوم درباره شخص انسان» از مهدی ذاکری، دو فصلنامه هستی و شناخت، شماره ۱۳، بهار و تابستان ۱۳۹۹ش.

این مقالات گرچه درباره دیدگاه‌های بیکر هستند، اما تنها در حد ضرورت به منظر اول شخص پرداخته‌اند و مسئله اصلی آنها منظر اول شخص نیست. بنابراین این مقاله در زبان فارسی پیشینه خاصی ندارد. در زبان انگلیسی نیز مقالاتی در نقد و بررسی منظر اول شخص نگاشته شده است: از جمله: «*Baker's First-Person Perspectives: They Are Not What They Seem*» اثر «Marc Andree Weber»، «*On Baker on the First-Person Perspective*» نوشته «Joseph Levine» و «*Is Not a Mere Mental Property*» به قلم «Angus Menuge»؛ اما اولاً رویکرد این مقالات با رویکرد مقاله حاضر متفاوت است و ثانیاً سعی شده نقدهایی که در مقاله پیش‌رو آمده، جدید و غیر از نقدهای آنها باشد.

۳. تعریف منظر اول شخص

منظر اول شخص یک توانایی ویژه‌ای است که فقط اشخاص از آن برخوردارند. منظر اول شخص، توانایی تصور خود به عنوان خود، بدون استفاده از هر نام و توصیف و اشاره‌ای است، یعنی توانایی تصور خود به عنوان خود از درون (آنگونه که هست). به عنوان نمونه در مثال «من در حیرتم که چگونه خواهم مرد»، من خودم را به عنوان خودم تصور می‌کنم نه به صورت سوم شخص. (Baker, 2000, pp 91, 92; Idem, 2005a, p 329) منظر اول شخص، منطقی است که در آن، شخص درباره خود به عنوان یک فرد مواجه با جهان و به عنوان موضوعی متمایز از هر چیز دیگر، فکر می‌کند (Baker, 2000, p 60; Blatti, 2019). در زبان‌شناسی منظر اول شخص با ضمیر اول شخص مانند «من» قابل تشخیص است (Baker, 2005a, p 329)؛ ولی منظر اول شخص صرفاً توانایی استفاده از ضمیر اول شخص نیست، بلکه لازمه منظر اول شخص، این است که فرد بتواند خودش را به عنوان مرجع

ضمیر اول شخص، مستقل از هر اسم یا توصیفی از خود، تصور کند (Idem, 2005b, p 381).

منظر اول شخص، یک منظر است؛ زیرا یک دیدگاه و نگرش در باب واقعیت از جهت خاصی است؛ اول شخصی است. زیرا آن جهت خاص از دیدگاه و نقطه نظر خود فاعل شناسا است (Idem, 2013, p 128; Idem, 2012, p 19).

یک شیء X قابلیت داشتن منظر اول شخص را دارد اگر و تنها اگر ویژگی‌های ساختاری مناسب لازم برای منظر اول شخص را داشته باشد و یا:
الف) X در زمان t منظر اول شخص را به نمایش بگذارد یا در زمانی پیش از زمان t به نمایش گذاشته باشد؛ یا

ب) X در زمان t در محیطی باشد که موجب رشد یا حفظ منظر اول شخص می‌شود. برای اشخاص انسان، ویژگی‌های ساختاری مناسب منظر اول شخص، ویژگی‌های مغز عادی و نرمال یک نوزاد است. از نظر بیکر، شخصی که به کما رفته، اگر پیش از کما، منظر اول شخص را از خود به نمایش گذاشته باشد، آنگاه وجود آن شخص تا زمانی که مغزش استعداد فیزیکی برای پشتیبانی منظر اول شخص را داشته باشد، باقی خواهد بود (Idem, 2005a, pp 332, 333).

از دیدگاه بیکر، منظر اول شخص مختص اشخاص است. یک موجود بدون منظر اول شخص، نمی‌تواند با استفاده از ضمیر اول شخصی به خودش ارجاع دهد. زیرا این توانایی مستلزم این است که فرد قادر باشد خودش را هم به عنوان فاعل شناسای رویدادهای ذهنی و هم موضوع و متعلق آن رویدادها درک کند (Blatti, 2019).

۴. ویژگی‌های منظر اول شخص

منظر اول شخص ویژگی‌های متعددی دارد از جمله:

الف. ارجاع اول شخص از نوع خاصی از خطای خودارجاعی (Self-Referential Error) محفوظ است. در منظر اول شخص، ضمیر اول شخص «من» به صورت واقعی و صادقانه استفاده می‌شود و مصون از نوعی خطای ارجاعی است. یک فرد هرگز نمی‌تواند ضمیر

«من» را به صورت حقیقی به کار ببرد و به فرد دیگری غیر از خودش ارجاع بدهد یا به غیر خودش بیندیشد.

ب. منظر اول شخص، تعاملی و دوطرفه (Relational) است. غیرممکن است که یک موجودی واقعاً در جهان تنها باشد و منظر اول شخص داشته باشد و به خودش بما هو خودش بیندیشد. دلیل این امر این است که یک فرد فقط در برابر چیزهای دیگری که در جهان وجود دارد، می‌تواند با منظر اول شخص به عنوان سوژه (فاعل شناسا) واقع شود.

بیکر استدلال ساده‌ای برای این ویژگی بیان می‌کند که از این قرار است:

۱. X دارای منظر اول شخص است اگر و تنها اگر X بتواند به خودش به عنوان خودش بیندیشد.

۲. X می‌تواند به خودش به عنوان خودش بیندیشد اگر و تنها اگر X دارای تصورات و ادراکاتی باشد که بتواند درباره اشیای متمایز از X به کار برد.

۳. X دارای چنین تصوراتی هست اگر و تنها اگر تعامل و واکنش متقابل با اشیای متمایز از خودش داشته باشد.

۴. بنابراین اگر X منظر اول شخص دارد، پس دارای تعامل متقابل با اشیای متمایز از خود است (Baker, 2000, p 69 - 72).

ج. منظر اول شخص بسان یک ذات متشخص و منحصر به فرد، تقسیم‌ناپذیر و تکثیرناپذیر است. یک نسخه المثنی از بدن من که تمام مولکول‌هایش کپی مولکول‌های بدن من است، نمی‌تواند منظر اول شخص من را داشته باشد (Idem, 2013, p 149).

۵. اقسام منظر اول شخص

لین بیکر منظر اول شخص را به دو قسم یا مرحله ضعیف یا ابتدایی (Rudimentary / weak) و قوی و عالی (robust) تقسیم کرده (Baker, 2000, p 60; Idem, 2013, p 30, 128; Hasker, 2019, p 31; Inman, 2018, p 360) و معتقد است نوزادان انسان و حیوانات دارای آگاهی، از منظر اول شخص ضعیف برخوردارند و کاربران زبانی که مسلط بر زبان اول شخصی‌اند، منظر اول شخص قوی دارند (Baker, 2013, p 30; Hasker, 2019, p 31). از نظر وی، شخص ذاتاً دارای منظر اول شخص است چه مرحله ضعیف و

چه قوی؛ اما حیوانات در بهترین حالت به صورت امکانی و نه ذاتی، دارای منظر اول شخص ضعیف هستند (Baker, 2013, p 31).

۵-۱. منظر اول شخص ضعیف

موجودات دارای منظر اول شخص، این قابلیت را دارند که محیط خود را درک کنند و با اشیای پیرامون خود تعامل کنند. قابلیت رفتار هدفمند در این موجودات موجب می‌شود، دست‌کم به صورت حداقلی، آنها به عنوان عامل و فاعل تلقی شوند (Idem, 2013, p 42). موجودات دارای منظر اول شخص ضعیف قابلیت تصور خود به عنوان خود و به عنوان حامل اندیشه‌ها ندارند.

منظر اول شخص ضعیف از توانایی زبانی و ادراکی مستقل است. از این‌رو، موجودات فاقد ادراک مانند نوزادان انسان یا حیوانات غیرانسانی نیز ممکن است از منظر اول شخص ضعیف برخوردار باشند (Idem, 2013, p 41; Idem, 2012, pp 20, 21).

۵-۱-۱. شرایط منظر اول شخص ضعیف

فرد برخوردار از منظر اول شخص ضعیف باید دارای شرایط زیر باشد:

الف: دارای درک و حس باشد؛

ب: حیث التفاتی (Intentionality) داشته باشد.

ج: توانایی تقلید کردن و الگوپذیری داشته باشد. از آنجا که تقلید و الگوپذیری، ترکیبی از ادراک و حیث التفاتی است، بیکر این شرط را در برخی موارد حذف کرده است (Baker, 2013, p 41).

نوزادان انسانی و برخی از حیوانات برتر از آنجا که دارای شرایط فوق هستند، منظر اول شخص ضعیف دارند. آنها به روشنی دارای حس و درک و حیث التفاتی هستند و تقلید می‌کنند و الگو می‌پذیرند (Idem, 2012, p 21; Baker, 2013, pp 31, 41, 42).

حالات روان‌شناختی و ذهنی همچون امیال، خواهش‌ها و درد نیازمند منظر اول شخص قوی نیستند؛ بلکه فرد دارای منظر اول شخص ضعیف می‌تواند دارای چنین حالاتی باشد (Blatti, 2019).

۲-۵. منظر اول شخص قوی

تعریفی که بیکر برای منظر اول شخص قوی ارائه کرده، همان عبارت «ادراک خود به عنوان خود به صورت اول شخص» است که در تعریف منظر اول شخص به صورت عام بیان کرده بود. به نظر می‌رسد وی هر جا به صورت مطلق از منظر اول شخص صحبت کرده، مرادش منظر اول شخص قوی است. از این رو، تعریفی که برای منظر اول شخص ارائه کرده نیز ناظر به مرحله قوی است تا مرحله ضعیف آن.

منظر اول شخص قوی، توانایی ادراکی منحصر به فرد انسان است و حیوانات دیگر از چنین توانایی برخوردار نیستند (See: Inman, 2018, p 360). منظر اول شخص قوی تضمین می‌کند که شخص بدون نیاز به انتخاب و جدا کردن خود از موجودات دیگر در محیط، بفهمد که خودش کدام یک از آنها است و خودش را به عنوان خودش، به صورت اول شخص درک می‌کند (Baker, 2013, p 31). بیکر، درک خود بما هو خود را شرط ضروری و کافی برای منظر اول شخص قوی می‌داند (Idem, 2000, p 66).

برای اینکه یک موجود قادر باشد خودش را به عنوان خودش درک کند، باید بتواند خودش را مستقل از هر اسم و توصیف و ضمیر سوم شخص تصور کند. همچنین باید تمایز میان خود و هر چیز دیگری را درک کند و خودش را به عنوان حامل و فاعل اندیشه‌هایی که با ضمیر اول شخص «من» بیان می‌کند، تصور کند (Ibid, p 64). بنابراین منظر اول شخص قوی عبارت است از: توانایی درک و تصور خود به عنوان خود در قالب اول شخص و بدون توسل به اسم و توصیف یا هر وسیله ارجاعی سوم شخص.

در جملاتی مانند «من آروز داشتم که ستاره سینما بودم» و «من در حیرتم چگونه خواهم مرد» ضمیر دوم «من»، مظهر و نشانه منظر اول شخص قوی است (Idem, 2000, p 68; Idem, 2012, p 25).

۱-۲-۵. ویژگی‌های منظر اول شخص قوی

با توجه به آثار بیکر، ویژگی‌های زیر را برای منظر اول شخص قوی می‌توان بیان کرد:

۱. **مسئولیت داشتن:** موجودات دارای منظر اول شخص قوی به لحاظ اخلاقی، مسئول اعمال و رفتار خود هستند؛ اما موجودات فاقد منظر اول شخص قوی مسئول چیزی

نیستند. زیرا بدون منظر اول شخص قوی، یک فرد نمی‌تواند درک کند که خودش کاری را انجام داده است (Idem, 2013, p 48).

۲. **توانایی ارزیابی امیال و خواهش‌ها:** اشخاص انسانی دارای منظر اول شخص قوی، می‌توانند امیال و خواهش‌های خود را ارزیابی کنند، عادت‌های خود را تغییر دهند و موجودات اخلاقی باشند (Ibid, p 46).

۳. **استفاده از زبان:** منظر اول شخص قوی یک قابلیت ادراکی است که وابسته به زبان است. استعداد درک کردن و استفاده از زبان با پیچیدگی خاص، مشخصه اساسی داشتن منظر اول شخص قوی است (Baker, 2013, p 129; Idem, 2012, p 21). از نظر بیگر، از طریق کاربرد زبان می‌توان فهمید که یک شخص از این توانایی برخوردار است یا خیر. نوزاد انسانی تازه متولد شده که قادر به استفاده از زبان نیست، یک شخص است که دارای مرحله ابتدایی منظر اول شخص است و تا اواسط دوسالگی فاقد «ادراک خود بماهو خود» و هرگونه تصویری از خود است؛ لذا منظر اول شخص قوی ندارد. نوزادان، تصور از خود یا من را در تعاملات زبانی و اجتماعی و سپس در یادگیری زبان به دست می‌آورند. یادگیری زبان استعدادها و قابلیت‌های فرد را افزایش و توسعه می‌دهد و آنها را برخوردار از منظر اول شخص قوی می‌کند. از نظر وی، تفاوت دو مرحله منظر اول شخص ضعیف و قوی در به دست آوردن زبان طبیعی است (see: Idem, 2013, pp 128, 129).

۴. **تصور خود و تمایز میان خود و اشیای دیگر:** در منظر اول شخص قوی، فاعل شناسا تمایز میان خودش و هر چیزی دیگری را ادراک می‌کند. در این مرحله از منظر اول شخص، فاعل شناسا نه تنها می‌تواند به اندیشه‌های اول شخصی‌اش فکر کند و از ضمیر «من» استفاده کند، بلکه قادر است به خودش بما هو خودش نیز بیندیشد. فرد دارای منظر اول شخص قوی می‌تواند آگاهانه تفکر کند و اندیشه‌هایش را به عنوان اندیشه‌های خود درک کند (Idem, 2000, p 67).

۶. خودآگاهی و منظر اول شخص

بیگر، آگاهی را مترادف با منظر اول شخص ضعیف و خودآگاهی را معادل منظر اول شخص قوی می‌داند (Baker, 2013, p 128; Idem, 2012, pp 19, 20; Hershenov, 2009, p)

294). از این‌رو، تمایز میان منظر اول شخص ضعیف و قوی همانند تمایز میان آگاهی و خودآگاهی است (Baker, 2013, p 31).

برخی از فیلسوفان ذهن در بحث از منظر اول شخص و آگاهی و خودآگاهی، دیدگاه متفاوتی از دیدگاه بیکر ارائه کرده‌اند. برای نمونه، دن زهاوی به دو نوع خودآگاهی تأملی (Reflective Self-Awareness) و پیشاتأملی (Prereflective Self-Awareness) اشاره کرده است. مراد از خودآگاهی تأملی، خودآگاهی مفهومی و زبانی است و منظور از پیشاتأملی، خودآگاهی غیرمفهومی و غیرزبانی و بی‌واسطه است. خودآگاهی تأملی همیشه یک خودآگاهی پیشاتأملی را به عنوان شرط امکان‌پذیرش پیش فرض می‌گیرد (Zahavi, 2002, p 11-14). همانطور که در ادامه خواهد آمد، بیکر منظر اول شخص قوی را پیش‌فرض همه انواع خودآگاهی می‌داند و منظر اول شخص قوی را هم ویژگی ادراکی و مفهومی معرفی می‌کند؛ اما زهاوی معتقد است که پیش‌شرط و پیش‌فرض خودآگاهی مفهومی و ادراکی، خودآگاهی پیشاتأملی است که غیرمفهومی و بی‌واسطه است و مبتنی بر کسب مفاهیم و یادگیری زبان نیست. بیکر در برخی از آثارش به زهاوی اشاره کرده و در کاربرد منظر اول شخص قوی تصریح کرده است که استفاده من از این واژه با زهاوی متفاوت است. از نظر بیکر، منظر اول شخص قوی، یک زندگی درونی و باطنی را ممکن می‌سازد و موجب می‌شود شخص از اندیشه‌های خود به عنوان اندیشه‌های خودش آگاه شود؛ اما زهاوی برخلاف بیکر، معتقد است یک شخص می‌تواند از منظر اول شخص از یک رویداد ذهنی آگاه شود بدون اینکه متوجه شود آن رویداد برای او رخ داده است (Baker, 2011, p 62).

از نظر بیکر، خودآگاهی پایه و اساس وجود شخص و منظر اول شخص قوی نیز پایه و زیربنای خودآگاهی است. یک موجود آگاه، با به دست آوردن منظر اول شخص قوی، خودآگاه می‌شود. همه موجودات صاحب درک و احساس، آگاه هستند؛ اما همه آنها منظر اول شخص از نوع قوی آن را ندارند و تنها آنهایی که دارای چنین منظری هستند، خودآگاهند (Baker, 2000, p 60; Hasker, 2019, p 30).

موجودی با توانایی منظر اول شخص قوی، دارای اساسی‌ترین نوع خودآگاهی است که اشکال دیگر خودآگاهی وابسته به آن هستند. برای مثال پیش‌فرض پدیده‌هایی مانند تلاش

برای دعوت خود به کاخ سفید، نگهداشتن دفترچه خاطرات و مانند آن، داشتن منظر اول شخص قوی است (Idem, 2013, p 39).

از دیدگاه بیگر، منظر اول شخص قوی شرط ضروری و کافی برای خودآگاهی است. یک موجود آگاه با منظر اول شخص می‌تواند اندیشه‌ها، نگرش‌ها، عواطف و احساساتش را به عنوان اینکه آنها برای خودش است و او مالک آنهاست، درک کند. توانایی درک اندیشه‌ها و احساسات و مانند آنها به عنوان اینکه آنها برای آن فرد هستند، نوعی از خودآگاهی واقعی و ناب است (Idem, 2000, p 69). بیگر می‌گوید هر شکلی از خودآگاهی که من می‌شناسم، این نوع خودآگاهی را پیش‌فرض خود دارد یا چنین معنای اساسی از خودآگاهی را پیش‌فرض خود می‌گیرد. بنابراین هر موجود خودآگاه، خودآگاهی به هر معنایی که باشد، دارای منظر اول شخص است (Ibid).

وی بر این نظر است که انسان‌ها زندگی خود را با منظر اول شخص ضعیف آغاز می‌کنند و به طور معمول به سمت منظر اول شخص قوی پیش می‌روند. راهی که انسان‌ها از نوزادی تا بلوغ طی می‌کنند، از مسیر آگاهی به سمت خودآگاهی می‌رود. این راه با یک نوزاد تازه متولد شده که یک شخص آگاه است، آغاز می‌شود و با همان وجودی که خودآگاه است و می‌تواند خودش را به عنوان خودش به صورت اول شخص درک کند، پایان می‌یابد (Idem, 2013, pp 127, 128).

۷. منظر اول شخص قوی ملاک شخص بودن

با اینکه حیوانات برتر و نخستین ساکنان همانند نوزدان انسانی دارای منظر اول شخص ضعیف هستند؛ اما بیگر آنها را شخص نمی‌داند. چه تفاوتی میان آنها وجود دارد؟ یک تفاوت این است که حیوانات، منظر اول شخص ضعیف را به صورت امکانی (Contingently) دارا هستند؛ ولی نوزدان انسان ذاتاً دارای چنین منظری هستند؛ (Baker, 2013, p 44; Hasker, 2019, p 31) اما دلیل اصلی این تمایز به تفاوت نقش منظر اول شخص ضعیف در حیوانات انسانی و غیرانسانی بازمی‌گردد. منظر اول شخص ضعیف در حیوانات غیرانسانی، فقط نقش بیولوژیکی در بقا و تولید مثل دارد؛ اما در نوزدان انسانی، افزون بر

آن، با رشد و توسعه به سوی منظر اول شخص قوی، در به وجود آمدن شخص نیز نقش دارد (Baker, 2012, p 22).

بنابراین از نظر بیکر آنچه ملاک هویت انسانی است و موجب شخص شمردن یک موجود می‌شود، منظر اول شخص قوی است نه مرحله ضعیف آن. هر موجودی که بالفعل از این ویژگی برخوردار است یا قوه و استعداد رسیدن به آن را دارد، شخص شمرده می‌شود. به تعبیر دیگر هر موجودی که خودآگاهی دارد، شخص است. حیوانات به دلیل اینکه نه بالفعل از این ظرفیت برخوردارند و نه قوه و استعداد کسب آن را دارند و فاقد خودآگاهی‌اند، شخص محسوب نمی‌شوند. نوزدان انسانی نیز گرچه در ابتدا فقط از آگاهی و منظر اول شخص ضعیف برخوردارند؛ اما برخلاف حیوانات به طور معمول در اثر رشد و پیشرفت به منظر اول شخص قوی و خودآگاهی دست پیدا می‌کنند. از این رو، شخص محسوب می‌شوند. برای بر خورداری از توانایی منظر اول شخص، نیازی به یک موجود خاص و عجیب مانند نفس و روح نیست، بلکه به تعبیر بیکر، تنها به یک شخص تجسم‌یافته (Embodied Person) (Baker, 2012, P 25) یا واقعیت تجسم‌یافته (Embodied Concreteness) (Idem, 2000, P 68) نیازمندیم. از این رو، بیکر منظر اول شخص را به شخص نسبت می‌دهد منکر نفس مجرد و تحویل به بدن مادی است. آنچه من در جملاتی مانند «من در حیرتم چگونه خواهم مرد» به آن ارجاع می‌دهم، یک شخص یا واقعیت تجسم‌یافته است نه یک بدن مادی یا یک موجود شبح‌وار (نفس) و منطقیاً خصوصی که جز من هیچ کس به آن دسترسی ندارد. این جملات به وضوح فیزیکی‌الیست غیر تحویل‌گرا بودن بیکر را نشان می‌دهد. او در عین اینکه نفس مجرد را انکار می‌کند؛ اما تحویل شخص یا منظر اول شخص به بدن را نیز نمی‌پذیرد.

۸. نقد و بررسی

اشکالات متعددی از سوی فیلسوفان غربی به دیدگاه لین بیکر وارد شده است (See: Weber, 2016, p 159-167; Gaetano, 2014, p 225-232; Inman, 2018, p 352-364; (DeGrazia, 2002, pp 109-119; Hershenov, 2009, p 298-308). در این مقاله صرفاً

به برخی از اشکالاتی که به منظر اول شخص مربوط است، می‌پردازیم. بدیهی است طرح و بررسی همه اشکالات، مجال وسیع و مستقل می‌طلبد. دیدگاه بیکر درباره منظر اول شخص مبتنی بر پیش‌فرض‌هایی است که روشن و شفاف نیستند (Weber, 2016, p 159). از جمله این پیش‌فرض‌ها عبارتند از: منحصر به فرد بودن منظر اول شخص، تقسیم‌ناپذیری و تکثیرناپذیری منظر اول شخص، در دسترس بودن منظر اول شخص در مقابل نفس که منطقاً خصوصی و غیرقابل دسترس برای دیگران است. به گفته مارک وبر (Marc Andree Weber)، مشکل اصلی تبیین بیکر از منظر اول شخص فقدان استدلال بیشتر یا فقدان یک عبارت صریحی است که از پیش شرط‌های به شدت بحث‌برانگیز در امان باشد (Weber, 2016, p 163).

۸-۱. منظر اول شخص: یک ویژگی یا یک ذات؟

از توضیحات بیکر می‌توان به وضوح برداشت کرد که منظر اول شخص یک ویژگی خاص و منحصر به فرد است. او در برخی موارد تصریح کرده که منظر اول شخص یک ویژگی ذهنی است (see: Baker, 2005b, p 370) و در برخی موارد هم از آن به عنوان یک توانایی (Ability) و استعداد (Capacity) نام برده است (See: Ibid, Pp 381, 382). اگر بیکر منظر اول شخص را یک ویژگی ذهنی بداند با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهد شد از جمله:

الف: از آنجا که به لحاظ متافیزیکی آنچه می‌تواند به صورت مستقل و قائم به خود وجود داشته باشد، جوهر و ذات است نه ویژگی، نخستین پرسشی که به ذهن می‌آید این است که این ویژگی به چه چیزی قائم و متکی است؟ بی‌درنگ پاسخ بیکر این است که این ویژگی متقوم و متکی به بدن است. در این صورت این پرسش را باید از بیکر پرسید که آیا این ویژگی ذهنی می‌تواند با تغییر یا مرگ بدن باقی بماند؟ پاسخ بیکر به این پرسش قطعاً مثبت است؛ زیرا او به رستاخیز اعتقاد دارد. در این صورت بیکر باید توضیح دهد زمانی که بدن انسان براساس تحقیقات علمی هر چند سال تغییر می‌کند و یا با مرگ از بین می‌رود، منظر اول شخص در کجا و چگونه باقی می‌ماند و به چه چیزی متکی و متقوم است؟ آیا یک ویژگی به تنهایی و بدون تکیه بر یک جوهر و ذات امکان بقا دارد؟

ممکن است بیکر بگوید اشخاص انسانی در هیچ لحظه بدون بدن نیستند. در طول حیات دنیوی با تغییر بدن، بدن دیگری جایگزین بدن پیشین می‌شود و پس از مرگ نیز منظر اول شخص با بدن اخروی همراه و متقوم به آن خواهد شد؛ اما همچنان این پرسش و اشکال باقی است که این ویژگی و توانایی منظر اول شخص، در همان یک آن و لحظه‌ی تغییر بدن و انتقال از یک بدن به بدن دیگر، هر چقدر هم که این زمان کوتاه باشد، با تکیه بر چه چیزی وجود دارد و باقی می‌ماند؟ به نظر می‌رسد در هر صورت پاسخ بیکر مسئله را حل نمی‌کند و او همچنان با این مشکل مواجه است.

انتقال منظر اول شخص از یک بدن به بدن دیگر نیز مناقشه‌برانگیز است و ویلیام هاسکر آن را یکی از بحث‌برانگیزترین نتایج دیدگاه بیکر دانسته است. به گفته وی انتقال شخص به همراه منظر اول شخص از یک بدن به بدن دیگر باورنکردنی است مگر آنکه تبیین قابل قبولی از آن ارائه شود و متأسفانه بیکر تبیینی در این باره ارائه نکرده است (Hasker, 2019, p 30).

ب: بیکر اساس و بنیان اشخاص انسانی را بر ویژگی منظر اول شخص بنا نهاده است. از نظر وی آنچه یک موجود را شخص می‌کند، همان ویژگی و توانایی منظر اول شخص است. وی همچنین مسئولیت داشتن و توانایی ارزیابی امیال و اندیشه‌ها را به منظر اول شخص قوی نسبت می‌دهد؛ اما آیا به راستی می‌توان شخص و تمام مؤلفه‌های آن را در یک ویژگی خلاصه کرد؟ اگر پاسخ مثبت باشد، معنایش این است که انسان عبارت است از یک ویژگی ذهنی به نام منظر اول شخص! اما منحصر کردن انسان در این ویژگی صحیح به نظر نمی‌رسد. به نظر می‌رسد می‌توان منظر اول شخص را یکی از ویژگی‌ها و توانایی‌های خاص انسان شمرد. به عبارت فنی‌تر، می‌توان گفت منظر اول شخص یک ویژگی و شرط لازم برای شخص بودن است؛ اما ویژگی و شرط کافی نمی‌تواند باشد.

از نظر بیکر آنچه من را من و یک شخص می‌کند، منظر اول شخص قوی و خودآگاهی است. من در همه حال خودم را به عنوان خودم و بدون هیچ اسم و توصیفی درک می‌کنم. از نظر وی اگر من دچار فراموشی مطلق شوم و حتی نام و گذشته خود را کامل فراموش کنم، باز می‌توانم خودم را به عنوان خودم درک کنم (Baker, 2005b, p 381).

به نظر می‌رسد منظر اول شخص با این ویژگی‌ها و توضیحات، بسیار شبیه به من اندیشنده و یا نفس مجرد است؛ اما بیکر به جهت مادی‌انگار بودنش آن را انکار و نتایج و ویژگی‌هایش را حفظ کرده است. این مؤلفه‌ها و خصوصیات بدون پذیرش یک جوهر و ذات غیرمادی، برای یک ویژگی نمی‌تولند قلیل قبول و منطقی باشد. برخی از منتقدان نیز تصریح کرده‌اند که منظر اول شخص نمی‌تواند صرفاً یک ویژگی ذهنی باشد. زیرا منظر اول شخص با این توضیحات و خصوصیات یک جوهر ذهنی (مانند نفس مجرد) را پیش‌فرض گرفته است. منظر اول شخص بدون پیش‌فرض گرفتن چنین جوهری، منسجم و رضایت‌بخش نیست (Menuge, 2018; Hasker, 2019, p 34). شاید به همین جهت است که بعضی از منتقدان، دیدگاه بیکر را همان دوگانه‌انگاری جوهری Degrazia, (Zimmerman, 2005, pp 340, 341) یا دست‌کم نزدیک به آن دانسته‌اند (Degrazia, 2002, p 120).

۲-۸. ابهام در ماهیت شخص

یک پرسش و ابهام اساسی که در دیدگاه بیکر وجود دارد این است که شخص یا «من» ای که بیکر از آن سخن می‌گوید جوهر است یا مانند منظر اول شخص یک ویژگی است؟ به نظر می‌رسد بیکر در این مورد نیز با مشکل اساسی مواجه است. اگر شق اول را بپذیریم و شخص را یک جوهر و ذات مستقل فرض کنیم، در این صورت انسان مرکب از دو جوهر و ذات خواهد بود: بدن و شخص. حال اگر شخص مانند بدن، مادی باشد، مستلزم این است که دو جوهر مادی در یک مکان و زمان واحد قرار داشته باشند که ویژگی‌های مشترک بسیاری دارند در حالی که دو شیء مادی در آن واحد نمی‌توانند در مکان واحدی قرار داشته باشند. اگر شخص را جوهر غیرمادی فرض کنیم، همان نفس مجرد و نظریه دوگانه‌انگاری می‌شود که بیکر منکر آن است؛ اما اگر شخص را مانند منظر اول شخص یک ویژگی بدانیم، در این صورت علاوه بر اشکالاتی که بر ویژگی دانستن منظر اول شخص بیان شد، این اشکال نیز وارد است که چگونه یک ویژگی، دارای ویژگی‌های متعددی همچون مسئول بودن، آگاه و خودآگاه بودن و مانند اینها است؟

۳-۸. فقدان استدلال برای منظر اول شخص

براساس دیدگاه بیکر، شاهد قطعی برای این واقعیت که هر یک از ما دارای یک منظر اول شخص است، از استفاده ما از جملاتی همچون «من خوشحالم که اکنون یک فیلسوف هستم» و «من از اینکه قبلاً فال‌گیر بودم، به شدت پشیمانم» به دست می‌آید؛ اما لازمهٔ تعریف بیکر از منظر اول شخص، درستی استفاده ما از این نوع جملات نیست. میان امکان استفاده از جمله دوم و صدق آن نیز ملازمه‌ای وجود ندارد. ممکن است آن چیزی که شخص واحد (منظر اول شخص واحد) تصور می‌شود، مجموعه‌ای از منظر اول شخص‌ها در طول زمان باشد. آن‌گونه که بیکر ادعا کرده، با توجه به اینکه ما ذاتاً دارای منظر اول شخص هستیم، من فقط در یک لحظه وجود خواهیم داشت. بنابراین صحیح نیست من جملاتی مانند جمله دوم که در آنها بقای شخص در طول زمان پیش‌فرض گرفته شده، به کار برم (Weber, 2016, pp 160, 161).

وبر می‌گوید برای این ادعا که ما دارای منظر اول شخص هستیم، به براهین بیشتری نیازمند است. زیرا ما نمی‌توانیم به پدیدارشناسی یا حس مشترک اعتماد کنیم. به لحاظ پدیدارشناسی، بقای در طول زمان مشکوک است و حس مشترک نیز درباره موضوعات هستی‌شناختی نظری مانند ماندگاری و استمرار ما در طول زمان، ساکت است. بنابراین بیکر با یک دو راهی مواجه است: از یک سو ویژگی‌ها و مشخصات جالبی از منظر اول شخص بیان می‌کند؛ اما از سوی دیگر اصل وجود و داشتن منظر اول شخص خیلی روشن و واضح نیست (Ibid).

۴-۸. تقسیم‌ناپذیری و تکرارناپذیری منظر اول شخص

ویژگی‌های تقسیم‌ناپذیری و تکثیرناپذیری از تعریف منظر اول شخص به «توانایی تصور خود به عنوان خود در قالب اول شخص» به دست نمی‌آید. بیکر برای روشن شدن مطلب مثال‌هایی همچون «من خوشحالم که اکنون یک فیلسوفم» یا «من از اینکه قبلاً فال‌گیر بودم، به شدت پشیمانم» را ذکر می‌کند. این تعریف و این مثال‌ها هیچ کدام مستلزم تقسیم‌ناپذیری و تکثیرناپذیری منظر اول شخص نیست، بلکه با تقسیم و تکثیر آن نیز سازگار است. برای نمونه اگر اسناد به خود در طول زمان مانند مثال دوم را تنها به این

معنا صادق بدانیم که ضمیر اول شخص در آن به شخص برمی‌گردد یا اسناد به خود را در صورتی قابل فهم بدانیم که سوژه و ابژه مغز یا بدن یکسانی را به اشتراک می‌گذارند، در این صورت توانایی ما برای ایجاد چنین اسنادهایی مستلزم چیزی شبیه به ذات متشخص نیست. بنابراین افزون بر اینکه تعریف منظر اول شخص متضمن ذات متشخص نیست، تقسیم‌ناپذیری و تکثیرناپذیری آن نیز سؤال برانگیز و قابل مناقشه است (Ibid).

مارک وبر برای اثبات تقسیم‌پذیری منظر اول شخص، از آزمایش فکری شکافت (Fission Thought Experiment) استفاده می‌کند. فرض کنید که مغز یک شخص الف به دو قسمت تقسیم می‌شود و هر یک از آن دو به سر یک شخص دیگر (شخص ب و ج) که بسیار شبیه شخص الف هستند، انتقال داده می‌شود. حال فرض کنید هر یک از دو شخص جدید از هر لحاظ، جانشینان ذهنی مناسبی برای شخص الف هستند. آنها به یاد می‌آورند که الف بوده‌اند و در افکار، امیال، باورها و ویژگی‌های شخصیتی او مشترک‌اند. در این صورت هر یک شخص ب و ج، منظر اول شخص الف را تجربه کرده‌اند؛ هرچند به وضوح آنها منظر اول شخص متفاوتی دارند. این آزمایش فکری نشان می‌دهد که منظر اول شخص الف تقسیم شده است. بنابراین منظر اول شخص قابل تقسیم است.

در مورد تکثیرپذیری نیز فرض کنید که شخص الف اسکن می‌شود و اطلاعات اسکن شده برای تولید یک المثنای فیزیکی مناسب از آن به کار می‌رود. معقول است که فرض شود شخص المثنی به خوبی الف بودنش را به یاد می‌آورد. به تعبیری شخص المثنی، تجربه منظر اول شخص الف را تا زمان تولید المثنی احساس می‌کند؛ در حالی که وی به وضوح منظر اول شخص متفاوتی دارد. این آزمایش حاکی از این است که منظر اول شخص الف تکثیر شده است.

از نظر وبر، شهود ما در باب هویت شخصی نیز هیچ دلیلی برای تقسیم‌ناپذیری و تکثیرناپذیری منظر اول شخص ارائه نمی‌دهد، بلکه در مقابل، شهود ما بر این است که تعریف بیکر از منظر اول شخص هیچ یک از این ویژگی‌ها را در پی ندارد (Ibid, pp 162, 163).

استدلال وبر بر پیش‌فرض‌هایی مبتنی است که قابل بحث و مناقشه‌اند. از جمله اینکه وبر پیش‌فرض گرفته است که اگر مغز یک شخص را به دو نیم تقسیم کرده و هر نیمه را در

سر یک فرد قرار دهیم، آن دو فرد افکار و اندیشه‌های فرد صاحب مغز را دارند. به نظر می‌رسد این مطلب کاملاً مبتنی بر پیش‌فرض فیزیکیالیستی بوده و دست کم از نظر دوآلیست‌ها کاملاً مناقشه‌انگیز و حتی قابل‌انکار است.

افزون بر این، استدلال‌های وبر مانند آزمون شکافت بر آزمایش‌های فکری و ذهنی بنا شده است که به نظر می‌رسد اساساً این آزمایش‌های فکری برای یک رئالیست بحث‌برانگیزند و می‌توان در آنها مناقشه کرد. زیرا به صورت واقعی و تجربی نمی‌توان نتایج این آزمایش‌ها را اثبات کرد و صرفاً مبتنی بر حدس و گمانند. از آنجا که بیکر خود نیز از آزمایش فکری استفاده کرده است، از این‌رو، از نقطه نظر بیکر نمی‌توان چنین اشکالی به وبر کرد، اما به طور کلی چنین اشکالی به این آزمایش‌ها وارد است.

۵-۸. کاربرد زبان ابزار رشد منظر اول شخص قوی یا ابراز آن؟

یکی از اشکالاتی که به نظر می‌رسد به دیدگاه لین بیکر وارد است، مربوط به کاربرد زبان به عنوان مشخصه اساسی منظر اول شخص قوی است. در این باره این سؤال مطرح است که آیا واقعاً افراد انسانی فاقد زبان، نمی‌توانند خودشان را به عنوان خودشان درک و تصور کنند و فاقد منظر اول شخص قوی‌اند؟

بیکر زبان را ابزار رشد منظر اول شخص ضعیف و رسیدن به منظر اول شخص قوی می‌داند؛ درحالی که به نظر می‌رسد زبان صرفاً ابزاری برای بیان و ابراز منظر اول شخص است نه ابزاری برای رسیدن به آن. میان این دو تفاوت بسیار است. به نظر می‌رسد این‌گونه نیست که فرد فاقد زبان طبیعی، فاقد هرگونه تصویری از خود و منظر اول شخص قوی باشد! درک و تصور خود نیازی به زبان و کاربرد آن ندارد، بلکه ابراز و اظهار آن محتاج زبان است. بنابراین تلقی کردن کاربرد زبان طبیعی به عنوان مشخصه منظر اول شخص قوی، ادعایی بدون دلیل است و اگر بیکر ادعای شهودی بودن آن را کند، منتقد بیکر نیز می‌تواند در مقابل آن ادعایی متضاد یا متناقض داشته باشد. علاوه بر اینکه نمی‌توان صرف یادگیری زبان طبیعی و استفاده کودک از ضمیر من در دو سالگی را دلیل برخورداری او از منظر اول شخص قوی به شمار آورد. این مطلب، چالش‌برانگیز و بحث‌برانگیز است و ظاهراً بیکر دلیل متقنی بر آن ارائه نکرده است.

افزون بر این، اگر بپذیریم که فرد فاقد زبان، فاقد منظر اول شخص قوی است، در این صورت پرسش دومی مطرح می‌شود که از کجا و چگونه می‌توان فهمید که فرد فاقد زبان، واقعاً فاقد منظر اول شخص قوی است؟ آیا حقیقتاً می‌توان به منظر اول شخص دیگران دست یافت و آن را درک کرد؟ این پرسش اشکال دیگری با عنوان خصوصی و دور از دسترس بودن منظر اول شخص را پدید می‌آورد.

۶-۸. دور از دسترس بودن منظر اول شخص

بیکر منظر اول شخص را به شخص نسبت می‌دهد و نه بدن یا نفس مجرد. وی می‌گوید آنچه من در جملاتی مانند «من در حیرتم چگونه خواهم مرد» ارجاع می‌دهم، یک شخص یا واقعیت تجسم‌یافته است نه یک موجود شبح‌وار (نفس) و منطقیاً خصوصی. وی نفس را موجودی خصوصی معرفی می‌کند و ارجاع به آن را انکار می‌کند؛ اما این سؤال مطرح است که آیا منظر اول شخص در این مورد مانند نفس منطقیاً خصوصی و غیرقابل دسترس برای دیگران نیست؟ آیا شخص دیگری می‌تواند من را به عنوان خودم و به عنوان حامل اندیشه‌ها و افکارم درک کند و به منظر اول شخص من دسترسی داشته باشد؟ به نظر می‌رسد منظر اول شخص، آنگونه که بیکر توضیح داده است، یک امر کاملاً خصوصی بوده و در دسترس دیگران نیست. در این صورت منظر اول شخص نیز مانند نفس منطقیاً خصوصی و دور از دسترس دیگران خواهد بود و منظر اول شخص در این مورد برتری و امتیازی نسبت به نفس نخواهد داشت و همان اشکال به نفس به منظر اول شخص نیز وارد است.

۹. نتیجه‌گیری

۱. دیدگاه بیکر درباره هویت شخصی، بر پایه ایده منظر اول شخص است. منظر اول شخص به دو قسم قوی و ضعیف تقسیم می‌شود. منظر اول شخص قوی، که معادل خودآگاهی است، توانایی خاصی است که براساس آن یک شخص توانایی دارد خودش را به عنوان خودش و فارغ از هر اسم و توصیفی درک کند. موجودات دارای منظر اول شخص ضعیف با اینکه آگاهی دارند و دارای حیث التفاتی و توانایی تقلید و الگوپذیری

هستند؛ اما قادر به درک خود نیستند مگر آنکه در اثر رشد به مرحله قوی آن دست پیدا کنند.

۲. منظور بیکر از منظر اول شخص به عنوان ملاک شخص و هویت شخصی، منظر اول شخص قوی است. از نظر وی آنچه باعث می‌شود یک موجود، شخص تلقی شود و از دیگر موجودات متمایز گردد، توانایی داشتن منظر اول شخص قوی است.

۳. از نظر او، منظر اول شخص قوی شرط لازم و کافی برای شخص بودن است و داشتن حالات ذهنی و روان‌شناختی کافی نیست. براین اساس یک موجود شخص است، اگر و تنها اگر دارای منظر اول شخص قوی باشد.

۴. با بررسی دیدگاه بیکر و اشکالات، هرچند دیدگاه بیکر در بادی امر دیدگاهی منسجم و قابل قبول به نظر می‌رسد؛ اما با اشکالات عدیده‌ای مواجه است که مقبولیت و انسجام آن را زیرسؤال می‌برد. از جمله مشکلات اساسی دیدگاه منظر اول شخص، ابهام در ماهیت و چیستی منظر اول شخص و شخص بودن، فقدان استدلال برای برخی ادعاها و فقدان وضوح در برخی از پیش‌شرطها و پیش‌فرض‌های آن است.

مشارکت نویسندگان

در مقاله پیش‌رو، تحقیق و نگارش متن آن برعهده رضا باذلی بوده و نظارت و اصلاح آن را اساتید گرامی خانم دکتر زهرا خزاعی و آقای دکتر محسن جوادی عهده‌دار بودند.

تقدیر و تشکر

از سرکار خانم دکتر زهرا خزاعی و جناب آقای دکتر محسن جوادی به دلیل راهنمایی‌های ارزنده‌شان در به ثمر رسیدن این مقاله بی‌نهایت سپاس گزارم و از سردبیر محترم، داوران گرامی مقاله و مسئولین فصل‌نامه وزین پژوهش‌های هستی‌شناختی نیز قدردانی می‌کنم.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

منابع و مآخذ

- Baker, L. B, "Beyond the Cartesian Self", *Phenomenology and Mind*. 2011; 1: 59-71.
- , "From Consciousness to Self-Consciousness". *Grazer Philosophische Studien*. 2012; 84: 19–38.
- , "Christians Should Reject Mind-Body Dualism". *Contemporary Debates in Philosophy of Religion*, Edited by Michael L. Peterson and Raymond J. VanArragon: Blackwell Publishing; 2005a.
- , "Death and the Afterlife". *The Oxford Handbook of Philosophy of Religion*. Edited by William J. Wainwright. New York: Oxford University Press; 2005b. P. 366-391.
- , *Naturalism and the first-person perspective*. Oxford: Oxford University Press; 2013.
- , —, *Persons and Bodies: A Constitution View*. New York: Cambridge University Press; 2000.
- , *the Metaphysics of Everyday Life; an Essay in Practical Realism*. New York: Cambridge University Press; 2007.
- Blatti S. *Animalism*. 2019. Available from: Stanford Encyclopedia of Philosophy: <https://plato.stanford.edu/entries/animalism/>
- Corcoran K. *Why Should a Christian Embrace Materialism (About Human Persons)*. In: Loose J., Menuge A. and J. P. Moreland (eds) *The Blackwell Companion to Substance Dualism*". Wiley Blackwell; 2018. P. 285-295.
- DeGrazia D, "Are we Essentially Persons? Olson, Baker, and a Reply". *The Philosophical Forum*, 2002; XXXIII (1): 101-120.
- Gaetano A. "The First-Person Perspective Requirement in Pretense". *Phenomenology and Mind*. 2014; 7: 224-234.
- Hasker W. "The Philosophy of Lynne Rudder Baker". *Religious Studies Review*. 2019; 45 (1): 29-35.
- Hershenov D. B. "Problems with a Constitution Account of Persons". *Dialogue*. 2009; 48 (02): 291-312.
- Inman R. "Against Constitutionalism". In: Jonathan J. L. Angus J. L. Menuge and J. P. Moreland (eds) "The Blackwell Companion to Substance Dualism"; 2018. P. 351-367.
- Khazaei, Z. and Nasihatkon, F., Constitution view and a materialistic interpretation of life after death (Lynn Ruther Baker's point of view), *Religious Thought*, 2017; 17 (1): 86-104. Persian.

- Levine, Joseph, *On Baker on the First Person*, in: Common Sense Metaphysics, Luis R.G. Oliveira and Kevin J. Corcoran (eds), New York and London, Routledge, P. 176-193.
- Menuge, A. *The First-Person Perspective Is Not a Mere Mental Property*. *Philosophia Christi*. 2018; 20 (1): 67-72.
- Rowlands M. *From the Inside: Consciousness and the First-Person Perspective*. *International Journal of Philosophical Studies*. 2008; 16 (3): 281-297.
- Sanaei, A. & Shamohammdi, R., *The Critical Analysis of the Lynne Rudder Baker's Theory on Resurrection According to Transcendent Theosophy*. *Philosophy of Religion Research*. 2014; 12 (1): 127-148. Persian.
- Shoemaker S. *The First-Person Perspective and other essays*. Cambridge: Cambridge University Press; 1996.
- , *The First-Person Perspective*. *Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association*. 1994; 68 (2): 7-22.
- Weber M. "Baker's First-Person Perspectives: They Are Not What They Seem". *Phenomenology and Mind*. 2016; (7): 120-127.
- Zahavi D. *Subjectivity and Selfhood: Investigating the First-Person*. Cambridge: the MIT Press; 2006.
- , *First-person thoughts and embodied self-awareness: Some reflections on the relation between recent analytical philosophy and phenomenology*. *Phenomenology and the cognitive sciences*, 2002; Vol. 1; No. 1; 7-26.
- Zakeri, M. Baker's Theory of Constitution and the Relations between Things, *Metaphysik*, 2017; 9 (1): 51-67. Persian.
- Zakeri, M. The Constitution View of Human Persons, Existence & Knowledge, 2020; 7 (1): 85-106. Persian.
- Zimmerman D. "Christians Should Affirm Mind- Body Dualism". in: Michael L. Peterson and Raymond J. VanArragon (eds) *Contemporary Debates in Philosophy of Religion*. Malden MA: Blackwell Publishing; 2005; 315-327.

معرفی نویسندگان

رضا باذلی دانشجوی دکتری فلسفه تطبیقی دانشگاه قم است. وی در کنار اشتغال به دروس حوزوی، در حال تکمیل رساله دکتری خود با عنوان «تحلیل دیدگاه فیزیکالیستی لین رادر بیکر (تقوم) در باب جاودانگی و ارزیابی آن براساس دیدگاه ملاصدرا» است. او فارغ التحصیل رشته فلسفه دین از دانشگاه باقرالعلوم (ع) است. ایشان دو کتاب و بیش از ۱۴ مقاله در مجلات و همایش‌ها و بیش از ۸۰ مقاله در دانشنامه برخط ویکی شیعیه تألیف کرده است. او همچنین برگزیده هشتمین جشنواره پژوهشی دانشگاه باقرالعلوم (ع) در سال ۱۳۹۳ش و هجدهمین جشنواره بین‌المللی پژوهشی شیخ طوسی در سال ۱۳۹۴ش بوده است. زمینه‌های مورد علاقه تحقیقاتی وی فلسفه دین، فلسفه ذهن، فلسفه و کلام اسلامی و معرفت‌شناسی است.

Reza Bazeli: PhD student of comparative philosophy, University of Qom, Qom, Iran.

✉ rezabazeli@gmail.com

زهرا خزاعی استاد تمام گروه فلسفه و کلام دانشگاه قم و دارای مدرک دکتری فلسفه تطبیقی از دانشگاه تربیت مدرس قم است. ایشان ۳ کتاب و حدود ۸۴ مقاله به رشته تحریر درآورده است. پژوهش‌های ایشان عمدتاً در حوزه فلسفه ذهن، معرفت‌شناسی، فلسفه اخلاق، فلسفه دین و فلسفه اسلامی است و چندین بار به عنوان پژوهشگر برتر و استاد برتر دانشگاه قم معرفی شده است. او سردبیر مجله پژوهش‌های فلسفی کلامی و عضو هیات تحریریه چند مجله دیگر است.

Khazaei. Z. Professor Department of Islamic Philosophy and Theology, University of Qom, Qom. Iran

✉ Z-Khazaei@qom.ac.ir

محسن جوادی استاد تمام گروه فلسفه اخلاق دانشگاه قم و فارغ‌التحصیل مقطع دکتری فلسفه (حکمت متعالیه) در سال ۱۳۷۸ ش از دانشگاه تربیت مدرس تهران است. از ایشان حدود ۷ کتاب و بیش از ۱۵۰ مقاله در مجلات و کنفرانس‌های داخلی و خارجی منتشر شده است. زمینه‌های تخصصی و پژوهش‌های عمده ایشان در فلسفه اخلاق و فلسفه و کلام اسلامی است. ایشان استاد نمونه کشوری سال ۱۳۸۹ بودند. همچنین ایشان جزو هیئت تحریریه فصلنامه‌های متعددی همچون پژوهشنامه فلسفه دین، حکمت معاصر، پژوهش‌های فلسفی کلامی، پژوهش‌های هستی‌شناختی و نقد و نظر است.

Mohsen Javadi: Professor of Philosophy, Department of Ethics, University of Qom, Qom, Iran.

✉ javadi-m@qom.ac.ir

How to cite this paper:

Reza Bazeli, Zahra Khazaei, Mohsen Javadi (2023). The Robust First-Person Perspective: The Criterion of Human Personality from the Lynne Rudder Baker's Point of View. *Journal of Ontological Researches*, 11(22), 399-428. Persian.

DOR: 20.1001.1.23453761.1401.11.22.1.0

DOI: 10.22061/orj.2023.1839

URL: https://orj.sru.ac.ir/article_1839.html

Copyrights for this article are retained by the author(s) with publishing rights granted to SRU Press. The content of this article is subject to the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY-NC 4.0) License. For more information, please visit <https://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode>.